



Από μικρή τη συγκινούσε η ανθρώπινη δημιουργία, γι' αυτό έγινε αρχαιολόγος. Πέρασε από όλες τις βαθμίδες του Τμήματος Αρχαιοτήτων, αρχίζοντας από τη θέση του εργάτη ανασκαφών. Η Μαρία Χατζηκωστή, η διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων, παραδέχεται ότι πρέπει να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο το Τμήμα, μιας που το έργο που επιτελεί είναι δύσκολο. Δεν θεωρεί ότι ο αρχαιολογικός θησαυρός της Κύπρου είναι έρμαιο των αρχαιοκαπλών γιατί προστατεύεται από τον περί αρχαιοτήτων νόμο και επισμαρτίνεται ότι μελετήθηκε η αναθεώρηση των ποινών του και άρχισε ήδη η ετοιμασία πρότασης για τροποποίησή του.



Μουσεία πιο ελκυστικά για Κυπρίους

Ο Κύπριος επισκέπεται τα Μουσεία; Ο αριθμός των ντόπιων επισκεπτών στα Μουσεία είναι μικρότερος σε σύγκριση με αυτόν των ξένων επισκεπτών. Στόχος μας είναι η βελτίωση της κατάστασης με την ανάπτυξη περισσότερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα Μουσεία, καθώς και με τη βελτίωση των Μουσείων, ώστε να γίνουν πιο ελκυστικά στο ευρύ κοινό. Πώς ένα Μουσείο γίνεται ελκυστικό στον κόσμο; Ένα Μουσείο γίνεται ελκυστικό όταν ο τρόπος έκθεσης και οι επεξηγήσεις των εκθεμάτων βοηθούν τον επισκέπτη να κατανοήσει εύκολα τη σημασία των αντικειμένων μέσα στο ιστορικό τους πλαίσιο. Επίσης, η παροχή πληροφοριών και διευκολύνσεων δημιουργεί άνετο περιβάλλον μέσα στο οποίο ο επισκέπτης επιλέγει να αφιερώσει περισσότερο χρόνο για να περιεργαστεί τα εκθέματα. Οπωσδήποτε η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας και γενικά η εφαρμογή των σύγχρονων μουσειολογικών προσεγγίσεων θα κάνουν τα Μουσεία ελκυστικά, τόσο για τα παιδιά, όσο και για τους ενήλικες επισκέπτες, ντόπιους και ξένους.

Πόσο και πώς επηρέασε το Τμήμα Αρχαιοτήτων η είσοδος μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Οπωσδήποτε η είσοδος μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση επηρέασε και το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Στη βάση οδοντών και Κανονισμών ετοιμάστηκε νόμος για την Εξαγωγή και Επιστροφή Πολιτιστικών Αγαθών και συμμετέχουμε σε Επιτροπές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συνεχή βελτίωση των νομοθεσιών για τα πιο πάνω θέματα, καθώς και για θέματα που αφορούν στην παρεμπόδιση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών. Ποια η σχέση του Τμήματος Αρχαιοτήτων με τα ευρωπαϊκά προγράμματα; Το Τμήμα Αρχαιοτήτων συμμετέχει ως εταίρος σε πολλά ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν θέματα διαχείρισης μνημείων, εφαρμογής νέων τεχνολογιών στη συντήρηση αρχαιοτήτων και τη μελέτη αρχαιολογικού υλικού με νέες μεθόδους. Το σημαντικότερο όμως, είναι το πρόγραμμα για την ψηφιοποίηση των Αρχαίων Μνημείων και του αρχαιολογικού υλικού που υποβλήθηκε από το Τμήμα και άρχισε ήδη η εφαρμογή του.

Ο πολιτισμός είναι αυτογνωσία για το λαό

ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΗ: Ο ρόλος του Τμήματος Αρχαιοτήτων είναι δύσκολος ιδιαίτερα με τις καταστροφές αρχαίων

Πόσο σημαντικός είναι ο αρχαίος πολιτισμός για ένα λαό; Ο αρχαίος πολιτισμός, όπως και γενικά ο πολιτισμός, οδηγεί ένα λαό στην αυτογνωσία και τον οπλίζει με τα απαραίτητα εφόδια για να αγωνιστεί και να πάρει σωστές αποφάσεις για το μέλλον του. Πόσο δύσκολος είναι ο ρόλος του Τμήματος Αρχαιοτήτων για τη διαχείριση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς; Ο ρόλος του Τμήματος Αρχαιοτήτων είναι δύσκολος, ιδιαίτερα όταν υπάρχει το πρόβλημα της καταστροφής των αρχαιοτήτων στις κατεχόμενες περιοχές και όταν έχει να αντιμετωπίσει όλα τα θέματα που αφορούν οικιστικές δραστηριότητες και άλλες αναπτύξεις σε αρχαιολογικές περιοχές.



ΕΧΟΥΜΕ ΑΝΤΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Είμαστε ως λαός άνθρωποι με μνήμη ή του απόλυτου παρόντος; Πιστεύω είμαστε ως λαός, άνθρωποι με μνήμη και έχουμε αντοχές για το παρόν και το μέλλον χάρη στην πλούσια ιστορία και τον πολιτισμό μας. Τα μεγάλα έργα είναι αποτέλεσμα ψυχικής ή μυαλού; Είναι αποτέλεσμα και των δυο. Πόσο δύσκολο είναι ο άνθρωπος του τεχνολογικού πολιτισμού να διατηρήσει το θαυμασμό του για τον κόσμο; Υπάρχει ελπίδα αν εφαρμοστούν σωστές πολιτικές στους τομείς της εκπαίδευσης και αν αποφασίσουμε ως κοινωνία να στηρίζουμε περισσότερο τους ανθρώπους και τους φορείς που ασχολούνται με την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Ο Όσκαρ Ουάιλντ είπε ότι σκοπός της ζωής είναι να γίνει έργο τέχνης. Πώς κάνουμε τη ζωή μας έργο τέχνης; Η ζωή, όπως και ο κόσμος γύρω μας, γίνονται έργα τέχνης όταν τα αγαπάμε και ανακαλύπτουμε σ' αυτά την ουσία της δικής μας ύπαρξης. Όταν αυτό που κάνουμε το αγαπάμε και το υποστηρίζουμε για χάρη της ζωής και της φύσης γύρω μας.



Πόσος πλούτος έχει βγει στην επιφάνεια; Τόσο στα Μουσεία της Κύπρου, όσο και στα ξένα Μουσεία, υπάρχει τεράστιος πλούτος, αλλά είναι βέβαιο ότι υπάρχει ακόμη εξίσου σημαντικός πλούτος που δεν έχει ακόμη αποκαλυφθεί. Ποιες σημαντικές ανασκαφές είναι σε εξέλιξη; Σε εξέλιξη βρίσκονται σήμερα δυο συστηματικές ανασκαφές του Τμήματος Αρχαιοτήτων, η μια στο Παλάτι του Αρχαίου Ιδαίου και η δεύτερη στο Ζαχαρόμυλο στο Κάστρο του Κολοσσίου. Διεξάγονται και άλλες σημαντικές ανασκαφές από ξένες αρχαιολογικές αποστολές σε διαφορετικά μέρη της Κύπρου, με σημαντικότερη αυτή του Θεάτρου της Κάτω Πάφου, αυτές της Χοιροκοιτίας, της Αμαθούνας και άλλες. Τα τελευταία χρόνια πολλές ξένες αποστολές επεξεργάζονται τα πορίσματα των ανασκαφών για τις τελικές δημοσιεύσεις των ευρημάτων.

Προέχει η στελέχωση κλάδου Ενόλιων Αρχαιοτήτων

Ποιος ο ρόλος των ξένων αποστολών; Ο ρόλος των ξένων αποστολών είναι σημαντικός γιατί συμβάλλουν στην ανάπτυξη του πολιτισμού της Κύπρου, μεταφέρουν τις γνώσεις τους για τον κυπριακό πολιτισμό στις χώρες τους και βοηθούν ώστε να δημιουργηθούν έδρες τις κυπριακής αρχαιολογίας στα πανεπιστήμια τους. Ποια είναι τα σημαντικότερα ευρήματα μέχρι τώρα; Τα σημαντικά ευρήματα είναι πολλά και είναι αδύνατο να απαριθμηθούν μέσα στα πλαίσια μιας συνέντευξης. Από τα σημαντικότερα είναι τα ευρήματα που ανεβάζουν τη χρονολόγηση της κατοίκησης της Κύπρου στην 9η χιλιετία π.Χ., τα εξαιρετικά τεχνολογικά γλυπτά με τις σφίγγες και τα λιοντάρια από την Ταμσσό, το Φοινικικό Αρχείο της διοίκησης των Φοινίκων στο Αρχαίο Ιδαίο και πολλά άλλα. Ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε ως διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων; Δεν υπάρχει μικρότερο ή μεγαλύτερο πρόβλημα. Όλα τα θέματα πρέπει να αντιμετωπιστούν

ωστά με τη βοήθεια των συνεργατών μου και τη στήριξη του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου. Ποιος κλάδος αντιμετωπίζεται περισσότερο προβλήματα; Αρχαίοι κλάδοι χρειάζονται περισσότερη ενίσχυση, αυτό όμως που προέχει είναι η στελέχωση κλάδου Ενόλιων Αρχαιοτήτων. Τι στιγμή θέλετε να αφήσει το πέρασμά σας; Αυτό που θέλω είναι να φανώ αντίθετη των προσδοκιών αυτών που μου εμπιστεύθηκαν τη θέση της διευθύντριας του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Παράλληλα με όλα τα άλλα θα προσπαθήσω στα επόμενα χρόνια να συμβάλω στη βελτίωση και στην επανέκθεση των εκθεμάτων στα Μουσεία με σύγχρονες μεθόδους, να βοηθήσω στην προβολή της Κύπρου το 2012, να συμβάλω στην περαιτέρω ανάπτυξη των δομών του Τμήματος και να εντατικοποιήσω τη συνεργασία με όλους τους φορείς που εργάζονται για την ανάπτυξη, προστασία και προβολή των αρχαιοτήτων.

Από μικρή με συγκινούσε η ανθρώπινη δημιουργία

Πατή γίνετε αρχαιολόγος; Από μικρή με συγκινούσε η ανθρώπινη δημιουργία. Ήθελα να μάθω τη δημιουργία του ανθρώπου στη Γη και πίστευα ότι η Ιστορία και η Αρχαιολογία ήταν οι καταλληλότερες επιστήμες γι' αυτό. Κάθε άνθρωπος επιλέγει να καλύψει τις ανάγκες του και να υπηρετήσει τον τόπο του με κάποιο τρόπο, εγώ επέλεξα τις πιο πάνω επιστήμες και βρέθηκα να υπηρετώ την Αρχαιολογία. Τι είναι η σκαπάνη στα χέρια του αρχαιολόγου; Είναι ένα σημαντικό εργαλείο, όταν γνωρίζεις να το χρησιμοποιήσεις. Ποια είναι για σας η πιο σημαντική στιγμή; Βρέθηκα μπροστά σε σημαντικές ανακαλύψεις, αυτό όμως που με χαροποίησε ιδιαίτερα ήταν η αποκάλυψη του Αρχείου της Φοινικικής Διοίκησης του Αρχαίου Ιδαίου. Συνειδητοποίησα ότι είναι ένα εύρημα που μπορεί να μας δώσει πολλές πληροφορίες για τους τρόπους διοίκησης μια αρχαίας πόλης. Ποια περίοδο ξεχωρίζετε και γιατί; Όλοι οι περίοδοι έχουν την ίδια αξία για την ιστορία της Κύπρου, αλλά ξεχωρίζω την Εποχή του Χαλκού, τη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή περίοδο, γιατί σ' αυτές τις εποχές πιστεύω δημιουργήθηκαν θρησκευτικές και κοινωνικές αντιλήψεις και στέριωσαν γενικά οι βάσεις του κυπριακού πολιτισμού. Τι θαυμάζετε από την αρχαία Κύπρο; Τη δύναμη του απλού δημιουργού να αφομοιώνει όλες τις εξωτερικές επιδράσεις ασύγκριτα μεγαλύτερων πολιτισμών και να δημιουργεί τη δική του μοναδική κυπριακή τεχνοτροπία στα έργα του. Ποιος είναι ο καλός αρχαιολόγος; Δεν υπάρχει καλός ή κακός αρχαιολόγος εκτός από εξαιρετικές ανθρώπινες που έχουν ιδιαίτερο χάρισμα. Η αρχαιολογία προσφέρει πολλούς τομείς δραστηριοτήτων και κάθε αρχαιολόγος έχει τις δικές του δεξιότητες. Πολλές φορές είναι περισσότερο θέμα τύχης, παρά επιλογής, για να βρεθεί κάποιος να υπηρετεί τον τόπο, όπου μπορεί να αποδώσει περισσότερα. Πώς βρεθήκατε στο Τμήμα Αρχαιοτήτων; Στο Τμήμα Αρχαιοτήτων έχω περάσει από όλες τις βαθμίδες της Ιεραρχίας, αρχίζοντας από τη θέση του εργάτη ανασκαφών. Ποιους θεωρείτε σταθμούς στην καριέρα σας; Δεν θεωρώ ότι υπάρχει σταθμός στην καριέρα μου. Ακολούθησα μια κανονική πορεία προσαθώντας πάντα να εκτελώ τα καθήκοντά μου με ευσυνειδησία και με συναίσθηση της σημασίας του λειτουργήματός του αρχαιολόγου μέσα στα δύσκολα χρόνια που περνά η πατρίδα μας.

Αναθεώρηση ποινών για αρχαιοκαπλία

Πότε ξεκίνησαν οι λαθραίες ανασκαφές και η εξαγωγή αρχαιοτήτων; Λαθραίες ανασκαφές και εξαγωγή αρχαιοτήτων από την Κύπρο άρχισαν ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα. Ποια ήταν η μεγαλύτερη καπλιεία στην Ιστορία της Κύπρου; Η μεγαλύτερη αρχαιοκαπλία στην ιστορία της Κύπρου μπορεί να θεωρηθεί η μεταφορά τεράστιας αριθμού κυπριακών αρχαιοτήτων στην Ευρώπη και αργότερα στην Αμερική από τον τότε Πρόσβη της Αμερικής στην Κύπρο, Louis Palma di Cesnola, στα τέλη του 19ου αιώνα. Είναι έρμαιο των αρχαιοκαπλών ο αρχαιολογικός θησαυρός της Κύπρου; Ο αρχαιολογικός θησαυρός της Κύπρου δεν είναι έρμαιο των αρχαιοκαπλών γιατί προστατεύεται από τον περί Αρχαιοτήτων Νόμο. Η πάταξη της αρχαιοκαπλίας είναι μέσα στους κύριους στόχους του Τμήματος Αρχαιοτήτων, σε συνεργασία με την Αστυνομία. Πότε έγινε ο πρώτος αρχαιολογικός νόμος; Ο πρώτος αρχαιολογικός νόμος έγινε το 1905. Ο Νόμος αυτός αντικαταστάθηκε το 1935 με τον Νόμο Περί Αρχαιοτήτων Κεφ. 31, που αποτελεί τη βάση της σημερινής νομοθεσίας, η οποία αναθεωρήθηκε από το 1935 μέχρι σήμερα με πολλές τροποποιήσεις. Οι ποινές που προβλέπονται για κατοχή και εμπορία αρχαιοτήτων δεν είναι αποτρεπτικές. Σκοπεύετε να πιέσετε για αναθεώρηση του νόμου; Μελετήθηκε η αναθεώρηση των ποινών και άρχισε ήδη η ετοιμασία πρότασης



για τροποποίηση. Ποια είναι τα μέτρα προστασίας των αρχαιολογικών χώρων; Η μεγάλη πλειονότητα των αρχαιολογικών χώρων έχουν περιφραχθεί και όσοι είναι ανοικτοί για το κοινό διαθέτουν υπηρεσία φύλαξης από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό. Για την προστασία των χώρων αυτών είμαστε επίσης σε συνεχή επαφή με την Αστυνομία. Ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των πολιτών που κατέχουν αρχαία; Οι πολίτες που κατέχουν αρχαία, οι κάτοχοι δηλαδή δηλωμένων συλλογών με βάση τις νομοθεσίες του 1973 και του 1996, είναι υποχρεωμένοι να επιτρέπουν στον Διευθυντή του Τμήματος Αρχαιοτήτων να τις επιθεωρεί και να επιτρέπουν τη μελέτη ολόκληρης της συλλογής ή μεμονωμένων αντικειμένων όταν υπάρχει έγκριση του Διευθυντή του

Τμήματος Αρχαιοτήτων. Πόσο εύκολα δίνουν οι πολίτες πληροφορίες για αρχαιοκαπλία; Συχνά, μπορώ να πω, τηλεφωνούν πολίτες στο Τμήμα Αρχαιοτήτων και δίνουν επάνω μου ή ανώνυμα πληροφορίες. Το θέμα αυτό αφορά περισσότερο την Αστυνομία. Πώς εντοπίζουν οι σειρές αρχαιοκαπλών τα αρχαία; Να μου επιτρέψετε να μην απαντήσω στο ερώτημά σας και να αναφέρω ότι δεν συμφωνώ με αυτούς που με τις δηλώσεις τους κατευθύνουν άθελά τους τυμβωρικούς πώς να εντοπίσουν αρχαιοκαπλίες. Για τα κυκλώματα αυτά η πώληση αρχαιοτήτων είναι εύκολη; Δεν γνωρίζω. Πόσο και πώς επηρέασε την αρχαιοκαπλία η εισβολή και κατοχή; Η εισβολή και κατοχή επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την αρχαιοκαπλία, ιδιαίτερα τις πρώτες δυο δεκαετίες μετά το 1974. Βρίσκετε κλεμμένους κυπριακούς θησαυρούς σε δημοπρασίες του εξωτερικού; Εντοπίστηκαν αρκετές στην περίοδο που αναφέρω πιο πάνω και ένας σημαντικός αριθμός έχει επαναπατριστεί. Η πρόσφατη σπείρα αρχαιοκαπλίας με αρχαία και από την κατεχόμενη Σαλαμίνα έχει σοκάρει τον κόσμο. Τι περιλαμβάνει; Οι αρχαιότητες δεν μαρτυρούν καμιά σχέση με τη Σαλαμίνα. Πού βρίσκεται η υπόθεση; Όσον αφορά στις αρχαιότητες, ετοιμάζεται η γνωμάτευση του Τμήματος Αρχαιοτήτων.

